

Via klageportalen

Aalestrup, 4. juni 2020

KLAGE

over Vesthimmerlands Kommunes afgørelse af at undlade en miljøvurdering i forbindelse med udarbejdelsen af lokalplan nr. 1089, "Solcelleanlæg ved Navnsø".

Danmarks Naturfredningsforening (DN) skal herved klage over Vesthimmerlands Kommunes afgørelse i henhold til Miljøvurderingsloven (Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)) (LBK nr. 1225 af 25/10/2018) vedrørende miljøvurdering af en planlagt solenergi-park, der er omfattet af Miljøvurderingslovens § 16, jfr. bilag 2 pkt. 3 litra a.

Afgørelsen er indarbejdet i kommunens forslag til lokalplan 1089, og kommunen angiver, at fristen for at klage over afgørelsen er 5. juni 2020, mens forslaget til lokalplan har høringsfrist 3. juli 2020.

Det skal indledningsvis bemærkes, at kommunen i sin afgørelse henviser til lovbekendtgørelse nr. 448 af 10/05/2017, der har status af historisk, men som er indarbejdet i den gældende LBK nr. 1225 af 25/10/2018.

Solenergianlæg er medtaget i Miljøvurderingslovens bilag 2 pkt. 3. litra a som anlæg, der skal screenes med henblik på at afgøre, om det planlagte projekt er omfattet af krav om en miljøvurdering.

Af lokalplanforslag 1089 fremgår side 29, at kommunen vurderer, at lokalplanen ikke vil påvirke miljøet væsentligt, hvorfor kommunen afgør, at der ikke skal foretages en miljøvurdering.

DN er ikke enig i kommunens vurdering og skal derfor anmode Planklagenævnet om at annullere kommunens afgørelse om at undlade en miljøvurdering og hjemvise lokalplanforslaget til fornyet behandling på baggrund af en af bygherren udarbejdet miljøkonsekvensrapport i henhold til Miljøvurderingslovens § 20.

DN skal samtidig anmode om, at Planklagenævnet udsætter vedtagelsen af lokalplan 1089, indtil nævnet har truffet afgørelse i nærværende klage.

Beskrivelse af lokalplanområdet

Lokalplanområdet på ca. 46 ha. grænser på en strækning på ca. 750 meter mod nordvest op mod Navnsø-fredningen, der desuden er internationalt beskyttet som Natura 2000 habitatområde H17 Navnsø. Natura 2000-beskyttelsen omfatter en mindre del af lokalplanområdet, i alt ca. 12.000 m².

Lokalplanområdet grænser på en strækning på 130 meter mod vest op mod en mose, der er beskyttet i henhold til Naturbeskyttelseslovens §3, ligesom lokalplanområdets vestgrænse på en kort strækning på ca. 36 meter løber gennem en §3-beskyttet eng og på en strækning på 125 meter meget tæt på endnu en §3-beskyttet mose. Desuden findes der på selve lokalplanområdet to mindre §3-beskyttede søer eller vandhuller, hvoraf den nordlige ligger i en mindre §3-beskyttet mose, der indtil for ganske nylig lå i udkanten af en 16 ha. stor beplantning med pil, der har givet gode spredningsmuligheder for dyr og insekter. Denne beplantning er nu fjernet.

Beskyttede Bilag II og Bilag IV-arter

Af det indsendte Bilag II VVM-anmeldesskema til Projektansøgningen fremgår af pkt. 32, at bygherren svarer nej til spørgsmålet, om §3-områderne rummer beskyttede arter - hvilket Vesthimmerlands kommune efterfølgende lægger til grund for afgørelsen om ikke at foretage en miljøvurdering i forbindelse med lokalplanudarbejdelsen.

Det fremgår således af kommunens bemærkninger i lokalplanforslaget side 29, sidste afsnit (citater):

Kommunen har screenet projektet på baggrund af bygherres fremsendte projektansøgning. Kommunen vurderer, at projektet er af en sådan karakter, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Vesthimmerlands Kommune skriver yderligere side 35 i lokalplanforslaget (citater):

Inden for området er der ikke registreret beskyttede bilag IV-arter. Spidssnudet frø kan potentielt forekomme i de mindre beskyttede søer og moser indenfor og i tilknytning til lokalplanområdet, men solcelleanlægget vil ikke få negativ indvirkning på disse søer og moser, og vil således ikke være til hinder for, at området i fremtiden kan være levested for bilag IV-arter.

DN gjorde imidlertid allerede under fordebatten om solenergianlægget Vesthimmerlands Kommune opmærksom på, at der indenfor lokalplanområdet er stor sandsynlighed for forekomst flere arter af padder.

De pågældende paddearter er stor vandsalamander, spidssnudet frø og løgfrø. Stor vandsalamander er beskyttet i henhold til Habitatdirektivets Bilag II og IV og indgår i udpegningsgrundlaget for Nature 2000-område H17 Navnsø, mens spidssnudet frø og den rødlistede løgfrø er beskyttede bl.a. i henhold til Habitatdirektivets Bilag IV.

De beskyttede paddearter er alle - sammen med den ligeledes beskyttede strandtudse - fundet på det tilgrænsende Habitatområde H17, jfr. Naturstyrelsens Natura 2000 plan for Navnsø H17 side 7 (citater):

I området findes, udover stor vandsalamander, fine bestande af bilag IV-arterne strandtudse, løgfrø og spidssnudet frø.

Vandhullerne, moserne og marken med dens lette, sandede jord og lavbundsareal inden for lokalplanområdet rummer efter DN's vurdering velegnede leve- og/eller ynglesteder for beskyttede paddearter, hvoraf nogle foretrækker fugtige områder, andre lever i let, sandet jord, som forekommer i størstedelen af projektområdet, mens andre igen gerne lever eller yngler i solbeskinnede vandhuller. Marken med dens lette jord er et velegnet og typisk levested for den sjældne løgfrø.

Padderne færdes eller lever typisk i en afstand på op til en halv kilometer fra deres ynglevandhul.

På den baggrund er det derfor meget sandsynligt, at lokalplanområdet rummer bestande af en eller flere af de Bilag II, hhv. Bilag IV-beskyttede arter.

Det er DN's opfattelse, at Vesthimmerlands Kommune med sin summariske vurdering af solenergianlæggets indvirkning på levestederne for de Bilag II og IV-beskyttede paddearter ikke lever op til sine forpligtelse efter Habitatdirektivets artikel 12 punkt 1 litra b.

Vurderingen er af kommunen alene foretaget i relation til et færdigtbygget solenergianlæg i drift, mens de potentielt væsentlige negative miljøkonsekvenser af det nødvendige og omfattende anlægsarbejde ikke indgår i Vesthimmerland Kommunes vurdering.

I løbet af etableringen af solenergiparken på det 46 hektar store lokalplanområde skal der imidlertid opstilles i hundredevis af stativer og monteres hundreder af solpaneler. Det kræver kørsel med maskiner, pilotering og omfattende gravearbejder, måske endda støbning af betonfundamenter. Der skal desuden opstilles et stort antal invertere og transformere, der skal etableres serviceveje og trækkes et stort antal kabler, der skal opsættes trådhegn og plantes et bredt, skærmende læbælte langs lokalplanområdets grænser mod det fredede område og flere §3-beskyttede naturtyper.

Lokalplanforslaget giver endvidere tilladelse til at bygge et centralt transformerhus og andre tekniske anlæg i op til seks meters højde midt i området.

Aktiviteterne specielt i anlægsfasen udgør efter DN's opfattelse en potentiel trussel mod de Bilag II og IV-beskyttede padders levevilkår og eksistens, med mindre der efter grundige biologiske undersøgelser og faglige vurderinger pålægges projektet sådanne bindende vilkår i lokalplanen, at der ikke vil ske en væsentlig forringelse af de beskyttede Bilag II og IV-arters livsvilkår.

DN skal her særligt henvise til, at forekomsten af de beskyttede Bilag II og IV-padder på en lokalitet ikke er begrænset til moser og vandhuller, men at de forskellige arter færdes og lever i afstande på måske mere end en halv kilometer fra det vandhul, hvor de yngler.

Naturstyrelsen skriver i sin vejledning til Habitatbekendtgørelsen på side 39 (citater):

I et samlet yngleområde med flere vandhuller vil vigtige rasteområder for nogle padder (afhængigt af de enkelte arter) ofte være at finde i vandhullernes nærmeste omgivelser (ofte indenfor 500 m fra vandhullet, om end afstanden kan være væsentligt større).

Anlægsaktiviteterne i forbindelse med etableringen af solenergiparken indebærer således en så betydelig risiko for en så væsentlig negativ indvirkning på miljøet, at det i sig selv bør medføre krav om en miljøvurdering.

DN finder blandt andet støtte for denne opfattelse i Naturklagenævnets afgørelse af 20. maj 2003, sag nr. 03-33-200-0064 side 18, hvor Naturklagenævnet specificerer kravene til kommunernes sagsoplysning - herunder,

at selv om Planloven ikke stiller selvstændige krav om forudgående biologiske undersøgelser af lokalplanområdet følger det af det ulovbestemte official- eller undersøgelsesprincip, at utilstrækkelig sagsoplysning vil kunne bevirke, at afgørelsen må tilsidesættes som ugyldig.

At Naturklagenævnets overvejelser stadig har præcedens fremgår af, at Miljø- og Fødevareklagenævnet i sin afgørelse af 16. december 2019 i sag nr. 18/05123 og 18/0674 (tidl. sagsnr. NMK-220-00153) fastholder en myndigheds (her Region Nordjyllands) forpligtelse til at foretage en forsvarlig biologisk undersøgelse, når der foreligger sandsynlighed for, at Bilag IV-beskyttede arter eller deres levesteder kan påvirkes. Miljø- og Fødevareklagenævnet henviser i afgørelsen side 16 direkte til Naturklagenævnets afgørelse fra 2003.

Den visuelle landskabspåvirkning

Efter DN's opfattelse må anlæggets fysiske udstrækning også understøtte kravet om miljøvurdering, jfr. lovens § 21 og bilag 6 pkt. 1 litra a, ligesom anlæggets visuelle påvirkning af omgivelserne vil være betydelig, også selv om der omkring anlægget plantes levende hegn som sløring.

Efter at have besøgt området har DN konstateret, at de påtænkte levende hegn skal være visuelt "tætte" i en højde op til mellem 6 og 6,5 meter mod vest og op til 7 - 7,5 meter mod nord, hvis selve solcelleanlægget med den påtænkte placering, en fysisk udstrækning på mere end 400.000 m² og en højde på ca. 2,5 - 3 meter skal undgå at påvirke oplevelsen af natur og landskab negativt.

Specielt i heggenes opvækstperiode, der vil strække sig over måske en halv snes år, må den visuelle påvirkning af det omliggende landskab, herunder navnlig Navnsø-fredningen, antages at være væsentlig på grund af anlæggets store fysiske udstrækning.

Hertil kommer yderligere, at lokalplanforslaget åbner mulighed for opstilling af en step-up transformator og andre tekniske anlæg og 200 m² bygninger på op til 6 meters højde inden for et mindre byggefelt. Efter DN's vurdering vil det ikke være praktisk muligt ved hjælp af beplantning at skjule eller dæmpe den visuelle effekt af sådanne 6 meter høje tekniske anlæg set fra de højereliggende områder i Navnsø-fredningen.

DN finder derfor, at også den visuelle påvirkning af landskabet tilsiger, at der udarbejdes en miljøvurdering, der mere konkret kan belyse solenergianlæggets konsekvenser for landskabsoplevelsen, specielt set fra den tilgrænsende Navnsø-fredning.

Potentielt naturområde og økologisk korridor

Størstedelen af lokalplanområdet er i kommuneplanen udpeget som potentielt naturområde, en lidt mindre del er udpeget som værdifuldt naturområde ligesom der gennem området løber en økologisk forbindelse. Lokalplanområdet har de senere år været anvendt til almindelige jordbrugsformål, dog har 16 ha i den nordlige del af lokalplanområdet indtil for nyligt været beplantet med pil.

Vesthimmerlands Kommune vurderer, at opstillingen af mere end 40 ha solpaneler vil have en positiv effekt på biodiversiteten, fordi der så ikke længere vil foregå konventionel markdrift med anvendelse af gødning og pesti-

cider på arealet. Kommunen vurderer yderligere, at friholdelsen af en bræmme på 10 meter og etableringen af et 10 meter bredt beplantningsbælte samt et bredmasket vildthejn langs Navnsø-fredningen vil sikre den økologiske korridor.

Begge disse vurderinger mangler dog efter DN's opfattelse tilstrækkeligt kvalificeret naturfagligt og juridisk grundlag, hvorfor vurderingerne forekommer utilstrækkelige.

Kommunen skriver således i lokalplanforslaget side 29 af, at anlægget trods sin størrelse kun vil få lille indvirkning på miljøet. Kommunen henviser her blandt andet til at driften af arealerne under panelerne vil blive "økologisk", hvormed man må forudsætte, at kommunen mener, at driften af solenergiparken vil ske uden anvendelse af pesticider, kemikalier og tilførsel af næringsstoffer.

Denne opfattelse underbygges i lokalplanforslagets afsnit "Biodiversitet" side 39. Her skriver kommunen (citatt):
Arealer under solcellerne skal tilsåes med græs og påtænkes afgræsset. Anlægget skal ifølge bygherre driftes økologisk.

Kommunen stiller imidlertid ingen bindende vilkår i lokalplanforslaget om afgræsning eller økologisk drift. Formuleringerne "påtænkes" og "ifølge" udtrykker efter DN's opfattelse kun uforpligtende hensigtserklæringer, ikke juridisk bindende vilkår.

I lokalplanforslaget undlader Vesthimmerlands Kommune også at stille bindende vilkår om, at der ikke må anvendes pesticider på arealet og at der ikke må anvendes sæbe eller kemikalier i øvrigt i forbindelse med anlæggets etablering og drift, fx. til rengøring af solpaneler og tekniske installationer.

Vesthimmerlands Kommunes vurderinger af, at naturtilstanden i lokalplanområdet vil forbedres som følge af det påtænkte solenergiprojekt understøttes således efter DN's opfattelse ikke af juridisk bindende krav eller vilkår.

Konklusion

Med udgangspunkt i

1. at der i området omkring Navnsø er registreret stor vandsalamander og fine bestande af bilag IV-arterne strandtudse, løgfrø og spidssnudet frø og at det er overvejende sandsynligt, at en eller flere af de beskyttede arter har etableret sig i lokalplanområdet og at der derfor især i anlægsfasen vil være risiko for en væsentlig forringelse af disse arters levevilkår
2. at det planlagte solenergianlæg vil medføre en betydelig visuel påvirkning af landskabet, specielt set fra det Natura 2000-beskyttede og fredede landskab omkring Navnsø
3. at en stor del af arealet i Vesthimmerlands Kommunes Kommuneplan 2017 er udlagt som "potentiell natur", en del af området er udlagt som "værdifuld natur" og at lokalplanområdet omfatter en økologisk korridor

4. at ca. 12.000 m² af arealet mod nordvest i henhold til Danmarks Miljøportal (Arealinformation) indgår i Natura 2000 område nummer 200 (H17)

er det DN's opfattelse, at lokalplan 1089 ud fra en samlet vurdering vil påvirke miljøet i et sådant omfang, at planen ikke bør vedtages på det foreliggende grundlag, uden at der foretages en forudgående miljøvurdering.

DN skal derfor anmode Planklagenævnet om at hjemvise lokalplanforslaget til fornyet kommunal behandling med krav om udarbejdelse af en miljøvurdering i overensstemmelse med reglerne i Miljøvurderingsloven.

Venlig hilsen

Sten Søndergaard
fungerende formand
DN Vesthimmerland